

JOANNA FALKOWSKA*

„Acta Universitatis Nicolai Copernici Pedagogika” jako przykład działalności wydawnictwa uniwersyteckiego na rzecz nauk o wychowaniu

Uwagi wstępne

Czasopismo „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” ma niewątpliwie duży wkład w propagowanie toruńskiej pedagogiki. Trzeba podkreślić, że jest to pismo o przeszło czterdziestoletniej historii i tradycji, wydawane przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu¹. Od początku swego istnienia związane było z tą oficyną wydawniczą, która jest jedną z największych wydawnictw uczelnianych w Polsce². Publikuje niemal 230 tytułów rocznie. Są to przede wszystkim monografie, rozprawy naukowe, podręczniki akademickie i czasopisma – reprezentujące zarówno nauki humanistyczne, jak i społeczno-ekonomiczne, matematyczno-przyrodnicze oraz medyczne³. Wydaje ponadto prestiżowe serie oraz może się pochwalić nagrodami w ogólnopolskich

* Dr, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Nauk Pedagogicznych, Katedra Historii Myśli Pedagogicznej, 87-100 Toruń, ul. Lwowska 1.

¹ Ta uniwersytecka oficyna naukowa jest także wydawcą innych czasopism dotyczących nauk o wychowaniu, m.in.: „Paedagogia Christiana”, „Przegląd Badań Edukacyjnych”, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Socjologia wychowania”. Zob. www.wydawnictwoumk.pl.

² Wydawnictwo Naukowe UMK działa od 13 lutego 1967 r. Z dniem 2 listopada 2007 r. decyzją JM Rektora (Zarządzenie nr 99 z dn. 26.10.2007 r.) nastąpiło przekształcenie Działu Wydawnictw UMK, Samodzielnej Sekcji Wydawnictw przy Collegium Medicum oraz Biura Promocji i Dystrybucji Wydawnictw Naukowych UMK w jednolite Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika jako jednostkę usługową Uniwersytetu.

³ www.wydawnictwoumk.pl/index.php?a=cms&dzial=3&kategoria=2 [dostęp: 15.12.2014].

konkursach wydawniczych⁴. Od 2011 r. jest bowiem wydawcą i dystrybutorem prestiżowej serii „Monografie Fundacji na rzecz Nauki Polskiej”. Warto też podkreślić, że od 2013 r. Wydawnictwo Naukowe UMK utrzymuje i zarządza pierwszą w Polsce cyfrową platformą czasopism naukowych, która to bezpłatnie udostępnia czasopisma ukazujące się w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika.

Wydawnictwo regularnie bierze też czynny udział w najważniejszych imprezach targowych w Warszawie, Krakowie, Poznaniu i Wrocławiu. Ponadto organizuje spotkania autorskie, dyskusje o książkach i konferencje naukowe na temat edytorstwa. Przygotowuje również kiermasze książek podczas wielu konferencji naukowych w kraju. Trzeba zaznaczyć, że swą ofertę oficyna kieruje do szerokiego spektrum odbiorców, a autorami, co ważne, są nie tylko toruńscy badacze⁵. Wydawnictwo Naukowe UMK publikuje także prace twórców wywodzących się z innych ośrodków naukowych: uczelni, towarzystw oraz instytutów – w kraju i za granicą⁶.

Podobne tradycje przyjęło czasopismo „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika”. Jego redaktorzy naukowci to cenieni specjaliści w zakresie nauk o wychowaniu, a autorzy publikujący na jego łamach to zarówno doświadczeni badacze, jak i młodzi adepci nauk humanistycznych i społecznych. Warto powiedzieć, że reprezentują oni większość ośrodków badawczych w Polsce i na świecie.

Początki periodyku „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika”

Początki tego pisma sięgają roku 1971, kiedy ukazał się pierwszy zeszyt w ramach serii „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Pedagogika”. Natomiast kolejne zeszyty pisma

⁴ Książki Wydawnictwa Naukowego UMK były wielokrotnie nagradzane w ogólnopolskich konkursach wydawniczych, m.in. w Konkursie o Nagrodę im. J. Długosza, w Konkursie o Nagrodę KLIO, w Konkursie na Najlepszą Książkę Akademicką i Naukową ACADEMIA, w Konkursie na Najlepszą Książkę Naukową, w Konkursie na Najlepszy Podręcznik i Skrypt Akademicki Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych, w Konkursie na Najtrafniejszą Szatę Edytorską Książki Naukowej.

⁵ Trzeba zaznaczyć, że poza książkami toruńskich badaczy wydawnictwo publikuje również tłumaczenia prac współczesnych i dawnych uczonych z zagranicy, takich jak m.in.: Richard Rorty, Max Urchs, Wolfgang Demtröder czy Immanuel Kant. Wśród kilkudziesięciu serii znajduje się spora liczba tytułów o charakterze międzynarodowym, np.: „Publikationen des Deutsch-Polnischen Gesprächskreises für Quellenedition, Vorbildnachahmung und Bilderfindung im italienischen Frühbarock” czy seria „Archiwum Emigracji”. Podobnie jest z wieloma czasopismami punktowanymi, które reprezentują uczelnię m.in. na tzw. liście filadelfijskiej. Zob. także: M. Lutomiński, *Z działalności Wydawnictwa Naukowego UMK*, „Forum wydawców”, www.wydawnictwoumk.pl/index.php?a=cms&dzial=3&kategoria=5 [dostęp: 15.12.2014].

⁶ Tamże.

publikowane były pod nazwą „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika, Nauki Humanistyczno-Społeczne”. Łącznie, w latach 1971–2004, ukazały się 23 zeszyty tego periodyku.

Ważnym punktem, jeśli chodzi o pracę i rozwój tego czasopisma, było utworzenie Wydziału Nauk Pedagogicznych w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, w 2007 r.⁷ Właśnie wtedy do ważnych zadań stojących przed nową jednostką naukową zaliczono powołanie do życia pisma, które byłoby ściśle związane z profilem tego Wydziału. Tym samym nawiązano do tradycji publikacji w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika periodyku poświęconego popularyzacji tematyki pedagogicznej. Wówczas to została podjęta decyzja o wznowieniu wydawnictwa pod nazwą „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika”. Jak wspomniano, od roku 1973 do 2004 r. kolejne tomy wydawane były pod nazwą „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika, Nauki Humanistyczno-Społeczne”. Trzeba zaznaczyć, że kontynuując numerację tomów pisma, jego redaktorzy pragnęli zasygnalizować ewolucję pedagogiki toruńskiej w sensie instytucjonalnym. Wydane bowiem w roku 1971 „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Pedagogika” zostały opublikowane z inicjatywy Katedry Pedagogiki UMK w Toruniu.

Redaktorzy i autorzy czasopisma „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika”

Analizując składy redakcyjne charakteryzowanego periodyku warto zauważyć, że wśród redaktorów naukowych czasopisma odnajdujemy osoby związane początkowo z Katedrą Pedagogiki (w latach 1945–1976), następnie z Instytutem Pedagogiki i Psychologii (w latach 1976/1977–1990), Instytutem Pedagogiki (w latach 1991–2007) i wreszcie Wydziałem Nauk Pedagogicznych UMK w Toruniu (od 2007 r. do chwili obecnej). Byli wśród nich cenieni badacze nauk o wychowaniu. Podajmy przykłady.

Ważną osobistością toruńskiego środowiska był bez wątpienia Bolesław Pleśniarski⁸, wieloletni kierownik Katedry Pedagogiki (w latach 1969–1976), a także dyrektor Instytutu Pedagogiki i Psychologii w latach 1976/1977–1978 (redaktor sześciu zeszytów). Dyrektorem Instytutu Pedagogiki i Psychologii był również Stanisław Kawula (w latach 1978–1983)⁹, który wspólnie z Teresą Wróblewską

⁷ S. Nalaskowski, W. Szulakiewicz, *Pedagogika toruńska. Od katedry do wydziału*, Toruń 2009.

⁸ Bolesław Pleśniarski – redaktor naukowy czasopisma „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” w latach 1973–1980. Zob. S. Nalaskowski, W. Szulakiewicz, *Pedagogika toruńska...*, s. 70–73.

⁹ Stanisław Kawula – redaktor naukowy czasopisma „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” w roku 1982. Zob. S. Nalaskowski, W. Szulakiewicz, *Pedagogika toruńska...*, s. 73–75.

zredagował jeden zeszyt pisma. W gronie redaktorów był także Stanisław Nalaskowski, zastępca dyrektora Instytutu Pedagogiki i Psychologii, a w latach 1983–1989 kierownik Zakładu Pedagogiki Ogólnej i Dydaktyki (redaktor jednego zeszytu)¹⁰. Zasłużoną postacią dla ówczesnego Instytutu był również Zdzisław Dąbrowski¹¹, który funkcję dyrektora Instytutu Pedagogiki i Psychologii pełnił w latach 1987–1990 (redaktor czterech zeszytów). Trzeba też wspomnieć o Jerzym Danielewiczu¹², dyrektorsze Instytutu Pedagogiki i Psychologii w latach 1984–1987 oraz kierowniku Zakładu Historii Oświaty i Wychowania (redaktor dwóch zeszytów). W tym zespole miał swój udział również Czesław Kosakowski¹³, pedagog specjalny oraz zastępca dyrektora Instytutu Pedagogiki i Psychologii, a także kierownik Zakładu Pedagogiki Specjalnej (redaktor trzech zeszytów). Wymienić należy także Andrzeja Olubińskiego¹⁴, wicedyrektora Instytutu Pedagogiki i Psychologii oraz kierownika Zakładu Pedagogiki Społecznej (redaktor jednego zeszytu). Redaktorem pisma była też Jadwiga Jastrząb, kierownik Zakładu Pedagogiki Wczesnoszkolnej i zastępca dyrektora Instytutu Pedagogiki i Psychologii (redaktor jednego zeszytu)¹⁵. Redaktorem jednego zeszytu pisma była także Wiesława Limont¹⁶. Natomiast funkcję redaktora naukowego czasopisma „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” od 2004 r. do chwili obecnej pełni Władysława

¹⁰ Stanisław Nalaskowski – studiował pod kierunkiem K. Sońckiego na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Pedagog, nauczyciel i dyrektor w szkołach podstawowych i średnich oraz nauczyciel akademicki, docent Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Specjalista w dziedzinie pedagogiki ogólnej, a także metodologii badań pedagogicznych oraz praktyki i teorii kierowania szkołą. Opublikował około 20 książek i ponad 40 artykułów. Odznaczony Medalem za Zasługi położone dla rozwoju Uczelni, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Redaktor naukowy czasopisma „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” w roku 1983. Zob. S. Nalaskowski, W. Szulakiewicz, *Pedagogika toruńska...* s. 82–84.

¹¹ Zdzisław Dąbrowski – redaktor naukowy czasopisma „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” w latach 1984–1988 oraz w 1991 r. Zob. S. Nalaskowski, W. Szulakiewicz, *Pedagogika toruńska...* s. 78–79.

¹² Jerzy Władysław Danielewicz – redaktor naukowy czasopisma „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” w latach 1990–1991. Zob. S. Nalaskowski, W. Szulakiewicz, *Pedagogika toruńska...* s. 75–77.

¹³ Zob. *Pracownicy nauki i dydaktyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika 1945–2004. Materiały do biografii*, red. S. Kalembka, Toruń 2006, s. 358.

¹⁴ Andrzej Olubiński – absolwent studiów historycznych na UMK w Toruniu, tam również doktorat. Kierownik Katedry Pedagogiki Opiekuńczej na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim. Redaktor naukowy czasopisma „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” w roku 1993. Zob. także: *Pracownicy nauki i dydaktyki...*, s. 517–518.

¹⁵ Jadwiga Jastrząb – od 1975 r. pracownik naukowo-dydaktyczny na Wydziale Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Pełniła funkcje kierownika Zakładu Pedagogiki Wczesnoszkolnej i zastępcy dyrektora Instytutu Pedagogiki i Psychologii. Była inicjatorką, kierowniczką i współtwórczynią koncepcji organizacyjno-programowej Podyplomowego Studium Pedagogiki Korekcyjno-Kompensacyjnej oraz organizatorką i w latach 1991–2002 pierwszą dyrektorką eksperymentalnej szkoły dla dzieci z dysleksją rozwojową, nowatorskiej placówki oświatowej, która jest jednocześnie przy uniwersyteckim laboratorium kształcenia terapeutów pedagogicznych.

¹⁶ Wiesława Limont – kierownik Zakładu Edukacji Artystycznej w Instytucie Artystycznym Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Obszar badawczy obejmuje zagadnienia psychologii, a także pedagogiki twórczości i zdolności oraz psychologii sztuki, metody stylizowania rozwoju zdolności twórczych.

Szulakiewicz¹⁷, kierownik Katedry Historii Myśli Pedagogicznej na Wydziale Nauk Pedagogicznych UMK w Toruniu (redaktor sześciu zeszytów).

Od początku funkcjonowania czasopisma redaktorzy zapraszali do współpracy wielu cenionych twórców, przedstawicieli różnych subdyscyplin pedagogicznych. Nie sposób wymienić wszystkich piszących. Jednak trzeba powiedzieć, że na łamach pisma znalazły się teksty takich autorów, jak m.in.: Kazimierz Sośnicki, Stefan Wołoszyn, Stanisław Kawula, Zdzisław Dąbrowski, Andrzej Olubiński, Henryk Gasiul, Kazimierz Moroz, Ryszard Parzęcki, Eugeniusz Paruzel, Roman Schulz, Zbigniew Kwieciński, Władysława Szulakiewicz, Aleksander Nałaskowski. Byli to więc reprezentanci takich subdyscyplin, jak m.in.: pedagogika ogólna, historia wychowania, pedagogika społeczna czy pedagogika opiekuńcza.

Cel i zakres tematyczny pisma „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika”

Redaktorzy czasopisma przeznaczają jego łamy dla wszystkich przedstawicieli subdyscyplin pedagogicznych. Co ważne, wśród autorów drukowanych tekstów znajdują się nie tylko doświadczeni specjaliści, lecz także młodszy pracownicy nauki, których osiągnięcia badawcze, w opinii redakcji, zasługują na rozpowszechnienie. Czytelnik znajdzie tam oprócz artykułów, także raporty z badań zarówno młodej, jak i doświadczonej kadry naukowej. Zatem wydawnictwo to, zgodnie z zamysłem redakcji, spełnia nie tylko funkcję informacyjną i oceniająco-krytyczną, ale również anonsującą¹⁸. Służyć temu mają następujące działy, które zaczęły się pojawiać od 24. zeszytu pisma, a więc: 1 – Artykuły, 2 – Materiały – Komunikaty – Sprawozdania z badań, 3 – Recenzje i omówienia, a także 4 – Kronika naukowa¹⁹. Ponadto nie mniej ważnym celem pisma jest informowanie o aktywności wydawniczej oraz wysiłkach organizacyjno-naukowych środowiska w zakresie nauk o wychowaniu zarówno w wymiarze krajowym, jak i międzynarodowym. Redakcja jest bowiem otwarta na współpracę z przedstawicielami wszystkich ośrodków akademickich w Polsce i za granicą.

¹⁷ Władysława Szulakiewicz – historyk oświaty i wychowania, kierownik Katedry Historii Myśli Pedagogicznej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, przewodnicząca Zespołu Historii Wychowania KNP (w latach 2003–2006 i od 2012), wiceprezes Towarzystwa Historii Edukacji (od 2008). Autorka ponad 180 publikacji. Główne nurty badań: polska historiografia edukacyjna, historia myśli pedagogicznej, biografistyka pedagogiczna, metodologia badań historyczno-oświatowych. Redaktor naukowy czasopisma „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” w latach 2004–2014. Zob. *Pracownicy nauki i dydaktyki...*, s. 672.

¹⁸ Dlatego też, obok najobszerniejszego działu poświęconego artykułom, redaktorzy sporo miejsca przeznaczali również na komunikaty, sprawozdania z badań i materiały.

¹⁹ Jak układ treści i działów, tak i zmianom uległa szata graficzna czasopisma.

Od początku swojego funkcjonowania pismo skupiało badaczy reprezentujących niemal wszystkie subdyscypliny pedagogiczne. Już w pierwszych zeszytach swoje teksty publikowali m.in. Kazimierz Sośnicki w zakresie pedagogiki ogólnej i teorii wychowania²⁰, B. Pleśniarski, którego zainteresowania badawcze dotyczyły historii wychowania i myśli pedagogicznej oraz pedagogiki ogólnej²¹, podobnie także Stefan Wołoszyn²². Byli to również: Z. Kwieciński²³, autor publikacji dotyczących socjologii edukacji, przedstawiciele pedagogiki opiekuńczej – A. Olubiński, Z. Dąbrowski i Jerzy Materne²⁴. Ponadto S. Kawula z dziedziny pedagogiki społecznej²⁵ czy S. Nalaskowski, badacz z dziedziny pedagogiki ogólnej oraz praktyki i teorii kierowania szkołą²⁶.

W kolejnych numerach redakcja zapraszała do współpracy takich cenionych badaczy, specjalistów w swojej subdyscyplinie jak: Teresa Wróblewska czy Wanda Bobrowska-Nowak w dziedzinie historii wychowania, Ludwik Bandura w zakresie zagadnień procesu dydaktycznego i jego uwarunkowań oraz aspektów związku teorii z praktyką w nauczaniu. W zakresie teoretycznych podstaw wychowania i pedagogiki kultury byli to Józef Górniewicz i Piotr Petrykowski. Na łamach pisma publikowali również autorzy reprezentujący nauki humanistyczne i społeczne, a więc: Henryk Gasiul oraz Jan Rostowski²⁷ w zakresie psychologii czy Ryszard Jadczak w zakresie historii filozofii²⁸.

Od chwili reaktywacji pisma, po utworzeniu Wydziału Nauk Pedagogicznych w 2007 r., tradycje zapraszania do współpracy uznanych badaczy związanych z naukami o wychowaniu również zostały przez redakcję utrzymane i kontynuowane. Na łamach pisma znalazły się więc artykuły dotyczące teorii i praktyki oddziaływania na osoby niepełnosprawne, a więc z zakresu pedagogi-

²⁰ K. Sośnicki, *System pedagogiki*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika, Nauki Humanistyczno-Społeczne” 1975, z. 5.

²¹ B. Pleśniarski, *Nadzór pedagogiczny w departamencie bydgoskim w czasach Księstwa Warszawskiego*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika, Nauki Humanistyczno-Społeczne” 1973, z. 3; tenże, *Nauki filozoficzne w szkołach Komisji Edukacji Narodowej*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika, Nauki Humanistyczno-Społeczne” 1974, z. 4.

²² S. Wołoszyn, *O stylu uprawiania pedagogiki przez Kazimierza Sośnickiego*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika, Nauki Humanistyczno-Społeczne” 1974, z. 4.

²³ Z. Kwieciński, *Poziom wiedzy a środowisko społeczne i lokalne uczniów*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika, Nauki Humanistyczno-Społeczne” 1974, z. 4.

²⁴ A. Olubiński, *Niektóre trudności w początkach pracy szkoły gminnej*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika, Nauki Humanistyczno-Społeczne” 1974, z. 4; Z. Dąbrowski, *Opieka a wychowanie*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika, Nauki Humanistyczno-Społeczne” 1975, z. 5; J. Materne, *Potrzeby opiekuńcze szkoły wiejskiej*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika, Nauki Humanistyczno-Społeczne” 1974, z. 4.

²⁵ S. Kawula, *Świadomość wychowawcza rodziców (Założenie badawcze i niektóre wyniki)*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika, Nauki Humanistyczno-Społeczne” 1974, z. 4.

²⁶ S. Nalaskowski, *Rozumienie jako problem dydaktyczny*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika, Nauki Humanistyczno-Społeczne” 1978, z. 8.

²⁷ J. Rostowski, *Neurologiczne podejście do problematyki emocji*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika, Nauki Humanistyczno-Społeczne” 1978, z. 8.

²⁸ R. Jadczak, *Władysław Witwicki o ideale człowieka racjonalnego i uspołecznionego*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika, Nauki Humanistyczno-Społeczne” 1979, z. 9.

ki specjalnej, m.in. w artykułach Marzanny Zaorskiej pt. *Dziecko z wadą słuchu w szkole integracyjnej (implikacje dla praktyki pedagogicznej)*, *Rola i miejsce pedagoga specjalnego w kreowaniu działalności edukacyjno-terapeutycznej*²⁹. Zagadnienia pedagogiki ogólnej podejmował Aleksander Nalaskowski w artykułach pt. *Wyrzeźbiona pedagogika* i *Interhomo*³⁰ oraz Ryszard Łukaszewicz w tekście *Szkoła w krajobrazie utopii*³¹. Ponadto prezentowano zagadnienia procesu kształcenia, wychowania, samokształcenia i samowychowania dorosłych oraz jego uwarunkowań społecznych np. w tekście Hanny Solarczyk-Szwec *Polifonia czy kakofonia znaczeń edukacji ustawicznej? W poszukiwaniu teorii edukacji dorosłych*³². Problemy pedagogiki porównawczej znalazły się w artykule Berndta K  pplingera *Convergence or Divergence in continuing vocational training through Globalization?*³³.

Sporo miejsca na łamach pisma poświęcono zagadnieniom historii myśli pedagogicznej. Prezentowano je w tekstach takich autorów, jak Jerzy Kochanowicz, który dokonał charakterystyki środowiska jezuickiego w świetle źródeł archiwalnych³⁴. Dzieje nauczania historii oświaty i wychowania w Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie omówiła na łamach pisma W. Szulakiewicz³⁵. Historii myśli pedagogicznej dotyczyły również artykuły Anny Haratyk na temat galicyjskich kolonii leczniczych dla dzieci jako formy profilaktyki zdrowotnej³⁶ oraz Agnieszki Wałęgi dotyczący autorów polskich podręczników do historii wychowania XIX i pierwszej połowy XX wieku³⁷. Środowisko historyków oświaty i wychowania reprezentowały również: Justyna Gulczyńska³⁸, Edyta G  wacka-Sobiech³⁹ i Beata Topij-Stempińska⁴⁰.

²⁹ M. Zaorska, *Rola i miejsce pedagoga specjalnego w kreowaniu działalności edukacyjno-terapeutycznej*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2012, XXVIII.

³⁰ A. Nalaskowski, *Wyrzeźbiona pedagogika*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2012, XXVIII. tenże, *Interhomo*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2009, XXIV.

³¹ R. Łukaszewicz, *Szkoła w krajobrazie utopii*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2009, XXIV.

³² H. Solarczyk-Szwec, *Polifonia czy kakofonia znaczeń edukacji ustawicznej? W poszukiwaniu teorii edukacji dorosłych*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2010, XXVI; A. Frąckowiak, *Współczesne debaty o edukacji dorosłych*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2010, XXVI.

³³ B. K  pplinger, *Bernd K  pplinger, Convergence or Divergence in continuing vocational training through Globalization?*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2011, XXVII.

³⁴ J. Kochanowicz, *Charakterystyka środowiska jezuickiego w świetle źródeł archiwalnych (wybrane problemy)*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2004, XXIII.

³⁵ W. Szulakiewicz, *Dzieje nauczania historii oświaty i wychowania w Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2004, XXIII.

³⁶ A. Haratyk, *Galicyjskie kolonie lecznicze dla dzieci jako forma profilaktyki zdrowotnej*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2009, XXIV.

³⁷ A. Wałęga, *Autorzy polskich podręczników do historii wychowania XIX i I połowy XX wieku*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2009, XXIV.

³⁸ J. Gulczyńska, *Problematyka oświaty w obradach okrągłego stołu*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2009, XXIV.

³⁹ E. G  wacka-Sobiech, *Andrzej Ma  kowski (1888–1919) – twórca polskiego skautingu*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2004, XXIII.

⁴⁰ B. Topij-Stempińska, *Religia i wychowanie. Klasyki wychowania chrześcijańskiego XIX i początków XX wieku*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2010, XXVI.

Ponadto swoje teksty publikowali reprezentanci pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Poruszano więc problematykę badań nad przedszkolem i szkołą jako instytucjami kształcącymi i wychowującymi dzieci. Analizowano programy, metody i formy działalności dydaktyczno-wychowawczej przedszkola i szkoły, a także ich związek z dalszą edukacją szkolną dzieci, ich powiązania ze społecznymi i cywilizacyjnymi warunkami życia i rozwoju dzieci. Tematyki tej dotyczył m.in. tekst Jolanty Flanz, która omówiła kulturę wychowawczą szkoły współczesnej w Polsce i jej uwarunkowania⁴¹. Do zagadnień psychologii z kolei odnosił się artykuł Augustyna Bańki *Partycypacja i praca zespołowa w szkole*⁴². Sporo miejsca na łamach pisma poświęcono koncepcjom i nurtom w pedagogice chrześcijańskiej, np. w tekście Janiny Kostkiewicz *Potencjalność podmiotu wychowania w ujęciu antropologii katolickiej*⁴³ oraz Jarosława Horowskiego *Wolność od autorytetu jako zabobon. Teleologia wychowania w zakresie autorytetu w świetle analiz Józefa Marii Bocheńskiego*⁴⁴. Wyraźnie widoczne jest więc, że redakcja jest otwarta na współdziałanie i wspiera zarówno młodych badaczy, jak i docenia twórczą aktywność doświadczonych autorów w zakresie nauk o wychowaniu.

Na łamach pisma znalazły się też zagadnienia pedagogiki medialnej, a więc dziedziny, która podejmuje aspekty związane z komunikacją medialną. Analizuje również procesy powstałe w momencie tworzenia się globalnego społeczeństwa. Problemy te zaprezentował Bronisław Siemieniecki, w swoim artykule *Multimedia a świat człowieka*⁴⁵. Zatem także ta subdyscyplina pedagogiki jest podejmowana na łamach „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika”.

Równie ważnym i ciekawym działem czasopisma, publikowanym od 24. numeru, jest Kronika naukowa. Jest ona poświęcona zarówno ogólnopolskim, jak i lokalnym wydarzeniom naukowym. Ma ona charakter informacyjny, natomiast materiały, które się w niej znajdują, dotyczą m.in. jubileuszów pracy naukowej, starań o stopnie i tytuły naukowe na Wydziale Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Czytelnik znajdzie w niej relacje z ogólnopolskich i międzynarodowych zjazdów naukowych, spotkań konferencyjnych, sympozjów specjalistycznych, konwersatoriów podoktorskich itp. W tej części znajdują się również teksty upamiętniające pracę i dorobek zasłużonych przedstawicieli świata nauki, m.in.: *O Zygmuncie Mysłakowskim w rocznicę urodzin – rozmowa*

⁴¹ J. Flanz, *Kultura wychowawcza szkoły współczesnej w Polsce i jej uwarunkowania*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2010, XXVI.

⁴² A. Bańka, *Partycypacja i praca zespołowa w szkole*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2011, XXVII.

⁴³ J. Kostkiewicz, *Potencjalność podmiotu wychowania w ujęciu antropologii katolickiej*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2010, XXV.

⁴⁴ J. Horowski, *Wolność od autorytetu jako zabobon. Teleologia wychowania w zakresie autorytetu w świetle analiz Józefa Marii Bocheńskiego*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2010, XXV.

⁴⁵ B. Siemieniecki, *Multimedia a świat człowieka*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2009, XXIV.

z Piotrem Mysłakowskim⁴⁶, *Profesor Karol Klemens Poznański – historyk oświaty i wychowania*⁴⁷, *Andrzej Wojciechowski – artysta, pedagog, terapeuta*⁴⁸, *Profesor Ewelina Jutrzyzna (1951–2011)*⁴⁹. Jest to więc wkład pisma w prezentację dorobku wybitnych przedstawicieli różnych dziedzin nauki i kultury. Redaktorzy pisma i autorzy tekstów przypominają więc o ich działalności, wkładzie i zasługach dla nauk o wychowaniu.

Obszernym i ważnym działem o charakterze anonsującym i informacyjnym jest część zawierająca materiały, komunikaty i sprawozdania z badań. Ta część zaczęła się regularnie pojawiać od 24. numeru czasopisma „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika”. Składają się na nią raporty z poszukiwań badawczych, opisujące oryginalne badania naukowe i wynikające z nich wnioski lub zbierające w formie przeglądu wnioski z wcześniej opublikowanych prac⁵⁰. W tym dziale odnajdziemy również artykuły dedykowane toruńskim twórcom. Przykładem może być tekst Beaty Borowskiej-Beszty poświęcony toruńskiemu profesorowi i artyście rzeźbiarzowi, Andrzejowi Wojciechowskiemu⁵¹. Wówczas redakcja dedykowała cały tom pisma temu profesorowi Wydziału Nauk Pedagogicznych, z okazji Jego 70. urodzin. W numerze czasopisma znalazły się zatem materiały nawiązujące do obszarów działalności profesora A. Wojciechowskiego, a więc przede wszystkim do zagadnień pedagogiki specjalnej. Warto wspomnieć, że autorami tekstów byli najbliżsi współpracownicy oraz uczniowie Jubilata.

Oprócz artykułów, materiałów i sprawozdań redakcja publikuje recenzje i omówienia. Również ten dział pojawił się stosunkowo niedawno, bo w 25. numerze pisma pod nazwą „Dyskusje – Recenzje – Omówienia”. Jego głównym celem jest przede wszystkim prezentacja, analiza i ocena najnowszych publikacji naukowych. Dział ten pełni także funkcję informacyjną, wartościującą i postulatyczną. Warto zaznaczyć, że autorami recenzji na łamach „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” są nie tylko doświadczeni badacze, lecz także młodzi adepci nauki, w tym doktoranci⁵².

⁴⁶ W. Szulakiewicz, *O Zygmuncie Mysłakowskim w rocznicę urodzin – rozmowa z Piotrem Mysłakowskim*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2010, XXVI, s. 199–208.

⁴⁷ W. Szulakiewicz, *Profesor Karol Klemens Poznański – historyk oświaty i wychowania*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2012, XXVIII, s. 107–119.

⁴⁸ M. Stępak, *Andrzej Wojciechowski – artysta, pedagog, terapeuta*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2012, XXVIII, s. 93–105.

⁴⁹ M. Zaorska, *Marzenna Zaorska – Profesor Ewelina Jutrzyzna (1951–2011)*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2012, XXVIII, s. 123–134.

⁵⁰ Wśród autorów materiałów i komunikatów znaleźli się m.in.: Grzegorz Karwasz, J. Horowski, Tomasz Leszniewski, Edyta Wolter, Adrianna Nizińska, A. Wałęga, Barbara Winczura, Czesław Kuśtra, a więc przedstawiciele różnych dyscyplin naukowych.

⁵¹ B. Borowska-Beszta, *Historia życia interpretowana*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” 2012, XXVIII, s. 51.

⁵² Wśród autorów recenzji i omówień znaleźli się m.in.: Witold Wojdyło, Jerzy Kistorz, J. Kochanowicz, J. Gulczyńska, Joanna Falkowska, Dorota Grabowska.

Uwagi końcowe

Warto nadmienić, że czasopismo „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” jest dostępne również w formie elektronicznej. Dzięki temu, że od stycznia 2013 r. na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu funkcjonuje pierwsza tego rodzaju w Polsce elektroniczna platforma czasopism naukowych, treści czasopism (w tym „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika”) są widoczne dla użytkowników sieci Internet. Takie rozwiązanie przyczynia się przede wszystkim do zwiększenia przejrzystości ocen periodyku i dorobku naukowego uczonych oraz do lepszej widoczności artykułów w wyszukiwarkach internetowych. Może również służyć nowoczesnemu zarządzaniu ruchem czasopism akademickich, wspierać pracę redaktorów, autorów, recenzentów i ułatwiać czytelnikom dotarcie do poszukiwanych publikacji.

Podsumowując, czasopismo „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” ma długoletnią tradycję, funkcjonuje dzięki zaangażowaniu i staraniom toruńskich badaczy. Ukazując się od początku lat 70. XX stulecia, było związane właśnie z toruńską pedagogiką i tworzone przez związanych z nią pedagogów. Od początku swego istnienia aż do chwili obecnej skupia wokół siebie cenionych badaczy z dziedziny nauk o wychowaniu oraz dyscyplin pokrewnych. Czasopismo popularyzuje dorobek nie tylko twórców związanych z Wydziałem Nauk Pedagogicznych, lecz także zaprasza do współpracy przedstawicieli reprezentujących wszystkie ośrodki badawcze. Kontynuuje jednak przede wszystkim tradycję zapoczątkowaną przez inicjatorów powstania środowiska naukowego pedagogów w Toruniu.